

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Poznaniu

LPO-4110-001-04/2014
R/14/012

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	R/14/012 – Działania administracji rządowej i samorządowej w zakresie przeciwdziałania niszczeniu dróg samorządowych przy budowie autostrad i dróg ekspresowych (kontrola rozpoznawcza)
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Poznaniu
Kontroler	Ryszard Kokociński, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr 91052 z 13 stycznia 2015 r. (dowód: akta kontroli str.1-2))
Jednostka kontrolowana	Zarząd Dróg Powiatowych w Międzyrzeczu ul. Słoneczna 24, 66-300 Międzyrzecz (dalej: ZDP)
Kierownik jednostki kontrolowanej	Szymon Prochera, Dyrektor ZDP. (dowód: akta kontroli str. 3)

II. Ocena kontrolowanej działalności

Ocena ogólna

Uzasadnienie oceny ogólnej

Najwyższa Izba Kontroli pozytywnie ocenia podejmowane przez ZDP działania w zakresie utrzymania i zapobiegania niszczeniu dróg samorządowych.

Formułując powyższą ocenę, NIK wzięła pod uwagę to, że ZDP prowadził książki drogi, dzienniki objazdu dróg oraz wymagane przepisami ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. Prawo budowlane¹ roczne i pięcioletnie kontrole stanu technicznego dróg, wykonane przez osoby posiadające uprawnienia budowlane o odpowiedniej specjalności i przynależące do właściwego samorządu zawodowego. Roczne informacje o sieci dróg publicznych, ZDP terminowo przekazywał Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad (dalej: GDDKiA).

NIK pozytywnie ocenia sposób udokumentowania stanu dróg powiatowych przed ich eksploatacją podczas budowy odcinków drogi ekspresowej S3 od km 0,000 do km 17+000 oraz od km 18+040 do km 37+146, przebiegających przez powiat międzyrzecki na długości 36 km (dalej: droga S3). Na pozytywną ocenę zasługuje również fakt zabezpieczenia interesów zarządcy drogi w formie zawartych umów i przyjętych zabezpieczeń wekslowych oraz wyegzekwowanie od wykonawców budowy drogi S3, naprawienia użytkowanych przez nich dróg powiatowych. W toku kontroli stwierdzono, że pomimo wystąpienia z inicjatywą podjęcia współpracy w zakresie ochrony stanu prawnego dróg powiatowych eksploatowanych przy budowie drogi S3, Oddział Generalnej Dyrekcji Dróg Krajowych i Autostrad w Zielonej Górze (dalej: Oddział GDDKiA) odmówił oddelegowania swego przedstawiciela do uczestnictwa w przeglądach, uzasadniając tę decyzję tym, że nie jest stroną umowy o wykonawstwo.

Stwierdzona w toku kontroli NIK nieprawidłowość dotyczyła braku opracowania, od 2014 r., projektu planu rozwoju powiatowej sieci drogowej. NIK zwraca także uwagę

¹ Dz. U. z 2013 r. poz. 1409 ze zm.

na potrzebę zwiększenia nadzoru nad stanem technicznym odcinków dróg powiatowych narażonych na wzmożoną eksploatację i przeciążenia w wyniku transportu dużych mas towarowych.

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Monitorowanie przez zarządców dróg samorządowych stanu i zniszczeń dróg lokalnych

1.1. Legalność, gospodarność i rzetelność działań w zakresie właściwego stanu technicznego powiatowej sieci dróg

Opis stanu
faktycznego

1. W latach 2009-2013 obowiązywał ZDP uchwalony przez Radę Powiatu „Program kierunkowy robót inwestycyjnych na drogach Powiatu Międzyrzeckiego”. Program ten zawierał informację o budowie na terenie powiatu odcinka autostrady A2 oraz drogi S3.

ZDP nie posiadał od 2014 r. projektu planu rozwoju powiatowej sieci drogowej.

W styczniu 2015 r. Zarząd Powiatu przystąpił do opracowania strategii rozwoju dróg powiatowych w latach 2015-2020.

(dowód: akta kontroli str. 23-113)

2. ZDP prowadził oddzielnie dla każdego odcinka drogi elektroniczną ewidencję dróg i ulic w systemie: Ewidencji Dróg i Ulic EWIDR 2010 z obsługą działek w module Mapy Techniczno-Eksploatacyjnej 2010 i w module dwuwektorowym oraz, w formie papierowej, dzienniki objazdu dróg.

Na 31 grudnia 2014 r. zaewidencjonowanych było 49 odcinków dróg zamiejskich o długości 375 km, w tym 275 km dróg posiadało nawierzchnię ulepszoną², 21 km dróg - nawierzchnię nieulepszoną³, a 79 km stanowiły drogi gruntowe. Ewidencja ta zawierała również dziesięć odcinków dróg o długości 19 km w granicach administracyjnych miast oraz 19 obiektów mostowych.

(dowód: akta kontroli str.21-22, 123, 126 129-211)

3. Zgodnie z postanowieniami art. 62 ust. 1 pkt 1 lit. a Prawa budowlanego, w latach 2012-2014 prowadzono roczne kontrole okresowe wszystkich zarządzanych dróg i obiektów mostowych. Kontrole te obejmowały ocenę stanu nawierzchni drogi, poboczy, chodników, przepustów, oznakowania pionowego i poziomego, urządzeń bezpieczeństwa oraz zadrzewienia.

Kontrole okresowe dróg i ulic, określone w art. 62 ust. 1 pkt 2 Prawa budowlanego prowadzane raz na pięć lat, wykonano na 43 drogach w 2011 r., na 10 drogach w 2012 r. oraz w latach 2013 i 2014 odpowiednio na trzech i dwóch drogach.

Stosownie do przepisów art. 62 ust. 4 ustawy Prawo budowlane, kontrole te wykonywały osoby posiadające uprawnienia budowlane o odpowiedniej specjalności, przynależące do właściwego samorządu zawodowego.

(dowód: akta kontroli str. 212-340)

4. Wyniki kontroli stanu dróg poddawano analizie, na podstawie której, zalecenia niewymagające planowania nakładów finansowych bieżąco realizowano. Zalecenia wymagające nakładów finansowych, ujmowano w planie finansowym roku następnego, który przedkładano Zarządowi Powiatu, w celu przyznania środków.

² Bitumiczną, betonową i z kostki

³ Brukową i tłuczniową

W latach 2012-2014 na bieżącą działalność, ZDP otrzymał odpowiednio 2.735 tys. zł, 2.890 tys. zł oraz 2.978 tys. zł.

(dowód: akta kontroli str. 212-351)

5. Zgodnie z § 2 ust. 2 i załącznikiem do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 16 lutego 2005 r. w sprawie trybu sporządzania informacji oraz gromadzenia i udostępniania danych o sieci dróg publicznych, obiektów mostowych, tunelach oraz promach⁴, ZDP w terminie do końca I kwartału (według stanu na 31 grudnia roku 2012 i 2013 r.), sporządzał i przekazywał GDDKiA informacje o sieci dróg publicznych.

(dowód: akta kontroli str. 114-128)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

ZDP nie posiadał od 2014 r. projektu planu rozwoju powiatowej sieci drogowej, wymaganego na podstawie art. 20 pkt 1 ustawy z dnia 21 marca 1985 r. o drogach publicznych⁵.

Regulamin Organizacyjny ZDP uchwalony przez Zarząd Powiatu Międzyrzeckiego, w pkt 15 rozdziału III Podstawowe zadania, zobowiązywał ZDP do opracowania projektów planu rozwoju sieci drogowej.

Dyrektor ZDP, Pan Szymon Prochera wyjaśnił, że: „Nie opracowywał na 2014 r. projektu planu rozwoju sieci drogowej, ze względu na ograniczone środki finansowe. Plan modernizacji dróg powiatowych w 2014 r. uwzględniał możliwości finansowe określone przez Zarząd i Radę Powiatu.”

(dowód: akta kontroli str. 462)

1.2. Zapewnienie bezpieczeństwa lokalnego ruchu drogowego w trakcie budowy dróg ekspresowych i autostrad

Opis stanu
faktycznego

1. Oddział GDDKiA oraz wykonawcy budowy drogi S3 STRABAG Spółka z o.o. w Pruszkowie i MOTA-ENGIL Central Europe S.A. w Krakowie (dalej odpowiednio: STRABAG i MOTA-ENGIL) przed zawarciem umowy na korzystanie z dróg powiatowych do przewozu materiałów budowlanych, nie przedłożyli Zarządowi Powiatu oraz ZDP informacji, którymi odcinkami tych dróg będą przemieszczane masy materiałów budowlanych w trakcie budowy drogi S3.

Podczas posiedzenia Zarządu Powiatu, 12 sierpnia 2010 r., Starosta poinformował uczestników posiedzenia o spotkaniu z przedstawicielami wykonawcy drogi S3 na odcinku Międzyrzecz-Świebodzin. Spotkanie dotyczyło korzystania z dróg powiatowych podczas budowy drogi S3. Ustalono, że podstawą korzystania z odcinków dróg powiatowych, będzie podpisana umowa z wykonawcami budowy drogi S3. Zobowiązano ZDP do przygotowania projektu porozumienia w tej sprawie.

(dowód: akta kontroli str. 352-353, 463)

Informację o tym, które odcinki dróg powiatowych będą wykorzystywane przy budowie drogi S3, ZDP uzyskał dopiero w momencie zawarcia umów z wykonawcami.

MOTA-ENGIL, wykonawca drogi S3 na odcinku od węzła „Międzyrzecz Północ” do węzła „Sulechów” odcinek od km 0+000 do km 17+100, korzystał z dwóch odcinków drogi powiatowej nr 1268 F na długości 1,975 km.

⁴ Dz. U. nr 67, poz. 583

⁵ Dz. U. z 2013 r. poz. 260 ze zm.

STRABAG, wykonawca drogi S3 na odcinku „Skwierzyna” do węzła „Międzyrzecz Północ” odcinek 1 i 3 od km 18+040 do km 37+146, korzystał z sześciu odcinków dróg powiatowych: nr 1350 F na długości 1,270 km, nr 1295 F na dwóch odcinkach długości 6,0 km i 1,270 km, nr 1321 F na długości 1,470 km, nr 1319 F na długości 5,0 km, nr 1320 F na długości 0,890 km oraz nr 1325 F na długości 0,700 km.

(dowód: akta kontroli str. 354- 369)

2. W umowach określono, na jakich odcinkach będą transportowane materiały do budowy drogi S3. Uzgodniono, że korzystanie z odcinków dróg powiatowych, może nastąpić po ich protokólnym przekazaniu. Wykonawcy drogi S3 zobowiązani zostali do sporządzenia dokumentacji fotograficznej oraz uproszczonego opisu określającego stan techniczny drogi w chwili przekazania jej do eksploatacji. Z odcinków dróg powiatowych dla celów budowy wykonawcy korzystać będą w czasie od podpisania protokołu przekazania drogi użytkownikowi, do powiadomienia ZDP o zakończeniu przewozu materiałów budowlanych.

Korzystający z tych dróg wykonawcy zobowiązani zostali do bieżących napraw nawierzchni jezdni, poboczy, obiektów inżynierskich i oznakowania (w terminie od trzech do siedmiu dni), uzgadniania z zarządcą drogi zmian w organizacji ruchu, budowania w miejscach poboru kruszywa zjazdów o nawierzchni twardej, zabezpieczania miejsc uszkodzeń nawierzchni do czasu ich naprawy oraz do protokólnego przekazania ZDP użytkowanych odcinków dróg, w stanie niepogorszonym.

Zabezpieczeniem należytego wykonania umowy była, złożona przez MOTA-ENGIL, gwarancja bankowa, a w przypadku STRABAG zapis w umowie, stanowiący, że na podstawie pkt 1.5.9. Szczegółowych Specyfikacji Technicznych: Ochrona Własności Prywatnej, powiatowi międzyrzeckiemu przysługiwać będzie roszczenie w wypadku wystąpienia szkód wynikających z korzystania z odcinków dróg powiatowych.

(dowód: akta kontroli str. 354-369)

Wskazane w umowach odcinki dróg, ZDP przekazał generalnym wykonawcom protokólnie. Integralną częścią tych protokołów była sporządzona na koszt wykonawcy dokumentacja fotograficzna z opisem stanu technicznego drogi oraz inwentaryzacja stanu obiektów budowlanych sąsiadujących z trasą transportu materiałów budowlanych, na potrzeby budowy drogi S3. Dokumentacja ta przekazana została ZDP w formie zapisu elektronicznego na płytach CD. Strony ustaliły, że w terminie 14 dni od zawiadomienia o zakończeniu przewozu materiałów budowlanych, dokonany zostanie przegląd stanu technicznego odcinka drogi, w którym określony zostanie zakres prac naprawczych.

(dowód: akta kontroli str. 370-385)

Odcinek drogi powiatowej nr 1268F, MOTA-ENGIL użytkowała w okresie od 1 grudnia 2010 r. do 28 sierpnia 2013 r. W protokole odbioru, ZDP potwierdził przywrócenie drogi do stanu poprzedzającego jej eksploatację na potrzeby budowy drogi S3.

(dowód: akta kontroli str. 370, 386)

STRABAG użytkował odcinki dróg powiatowych nr 1350F, 1295F, 1321F, 1319F, 1320F od 20 października 2011 r. oraz odcinki drogi powiatowej nr 1325F, od 11 lipca 2012 r.

Przejmując od STRABAG odcinek drogi nr 1295 F, ZDP potwierdził jej przywrócenie do stanu z okresu przed użytkowaniem dla celów budowy drogi S3. Odcinek drogi nr 1319F przejęto z uwagami, które dotyczyły wymiany 30 m² nawierzchni przy skrzyżowaniu w miejscowości Zemsko, wykonania łąt bitumicznych na powierzchni około 30 m² na odcinku leśnym oraz regulacji (na powierzchni 60m²) kostki brukowej

w miejscowości Popowo. Zgłoszone uszkodzenia nawierzchni tego odcinka drogi, STRABG naprawił do 9 grudnia 2013 r. Odcinki dróg powiatowych nr 1350F i 1320F przejęto bez uwag, natomiast odcinki drogi nr 1321F i 1325F przejęto 10 kwietnia 2014 r. z zaleceniem uporządkowania poboczy. ZDP potwierdził 16 maja 2014 r. uporządkowanie poboczy drogi nr 1321 F i 1325 F oraz naprawienie nawierzchni zjazdu z drogi nr 1319 F do stacji PKP w miejscowości Popowo.

(dowód: akta kontroli str. 371-372, 386-390)

3. Odcinki dróg powiatowych używane do budowy drogi S3, posiadały ustaloną organizację ruchu, w której określono m.in. lokalizację znaków drogowych, sygnalizacji i urządzeń bezpieczeństwa ruchu. Eksploatujący te odcinki dróg wykonawcy, przedłożyli do zaopiniowania ZDP i Komendzie Powiatowej Policji w Międzyrzeczu cztery projekty stałej oraz sześć projektów czasowej zmiany organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 391-420)

4. Dokonujący objazdu poszczególnych odcinków dróg, nie zgłaszali uwag do ich stanu i sposobu oznakowania określonego w obowiązujących organizacjach ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 421-422)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.3. Inne działania zarządcy dróg w trakcie budowy autostrad i dróg ekspresowych

Opis stanu
faktycznego

1. Odcinki dróg powiatowych nr 1320F, 1321F, 1350F i 1325F użytkowane przez wykonawców drogi S3, służby ZDP kontrolowały w latach 2012-2014 raz w miesiącu. Zwiększona częstotliwość kontroli prowadzona była na drogach nr 1295F – osiem razy w miesiącu, nr 1319F - cztery razy w miesiącu oraz nr 1268F - dwa razy w miesiącu.

Informacje o stanie nawierzchni dróg, stanowiły podstawę do podejmowania interwencji telefonicznych (nieudokumentowanych) i pisemnych u wykonawcy. Uczestnicząc w Radach Budowy drogi S3, Dyrektor ZDP zgłaszał uszkodzenia w nawierzchni użytkowanych odcinków dróg powiatowych oraz wskazywał na opieszałość w wykonywaniu bieżących napraw.

(dowód: akta kontroli str. 423, 462)

W listopadzie 2011 r., bez zgody ZDP, jeden z wykonawców korzystał z drogi nr 1319F o nawierzchni gruntowej na odcinku Stary Dworek–Ociosna (około 2 km). ZDP przy udziale Policji, Inspekcji Transportu Drogowego oraz Straży Leśnej Nadleśnictwa Skwierzyna, spowodował wstrzymanie przejazdu tym odcinkiem drogi oraz naprawienie nawierzchni.

(dowód: akta kontroli str. 424-426)

3. Komenda Powiatowa Policji w Międzyrzeczu podała, że w latach 2011-2014 na drogach powiatowych eksploatowanych przez wykonawców budowy drogi ekspresowej S3, nie wystąpiły zdarzenia drogowe, wynikające ze złego stanu nawierzchni drogi lub nieprawidłowego oznakowania.

(dowód: akta kontroli str. 427-428)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Interwencje ZDP mające na celu przeciwdziałanie niszczeniu dróg powiatowych podczas budowy drogi S3 były niewystarczająco udokumentowane, co stanowiło utrudnienie w egzekwowaniu obowiązku bieżącej naprawy dróg przez wykonawców. Zwiększenie nadzoru w tym zakresie zdaniem NIK, służyłoby poprawie efektywności egzekwowania bieżących napraw odcinków dróg powiatowych, eksploatowanych przy okazji realizacji inwestycji na terenie właściwości ZDP. W konsekwencji przyczyniłoby się to do skuteczniejszej realizacji zadań określonych w art. 20 pkt 12 ustawy o drogach publicznych.

1.4. Oględziny odcinków dróg powiatowych użytkowanych podczas budowy drogi ekspresowej S3

Opis stanu
faktycznego

1. W toku kontroli NIK, oględzinami objęto siedem odcinków dróg powiatowych eksploatowanych przez wykonawców drogi S3. Odcinki tych dróg, miały uzupełnione ubytki w nawierzchni, które wcześniej zostały wyfrezowane a następnie wypełnione masą mineralno-asfaltową. Połączenia uzupełnionego ubytku z istniejącą nawierzchnią, przesmarowano emulsją asfaltową. W miejscowości Kaława wpusty kanalizacji deszczowej wyregulowano. Odcinki drogi powiatowej nr 1325F i 1319F miały ścięte i wyrównane pobocze. Nawierzchnia brukowa odcinka drogi nr 1319 F była w dwóch miejscach (na powierzchni około 60 m²) przełożona.

Stan nawierzchni dróg ustalony podczas oględzin, porównany z dokumentacją fotograficzną uszkodzeń tych dróg po zakończeniu przewozów materiałów budowlanych do budowy drogi S3, potwierdza wykonanie napraw nawierzchni i poboczy dróg powiatowych.

(dowód: akta kontroli str. 429-459)

2. Znaki i urządzenia bezpieczeństwa ruchu umieszczone w pasie drogowym były zgodne z załącznikami nr 1-4 do rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 3 lipca 2003 r. w sprawie szczegółowych warunków technicznych dla znaków i sygnałów drogowych oraz urządzeń bezpieczeństwa ruchu drogowego i warunków ich umieszczania na drogach⁶. Znajdujące się w pasie drogi znaki, były widoczne i ujęte w stałej organizacji ruchu.

(dowód: akta kontroli str. 429)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.5. Współdziałania zarządcy dróg z oddziałem GDDKiA

Opis stanu
faktycznego

1. Dyrektor ZDP uczestniczył dwukrotnie w posiedzeniach Rady Budowy drogi S3, organizowanych przez Oddział GDDKiA, na których zgłaszał m.in. uszkodzenia w nawierzchni dróg powiatowych eksploatowanych przy budowie drogi S3.

Oddział GDDKiA nie podjął propozycji współdziałania z ZDP w zakresie ochrony stanu technicznego dróg lokalnych.

Pismem z 20 stycznia 2014 r., ZDP zwrócił się do Oddziału GDDKiA o oddelegowanie ich przedstawiciela do uczestnictwa w przeglądach stanu technicznego dróg powiatowych, eksploatowanych przez wykonawcę, które po zakończeniu budowy będą przekazywane zarządcy.

Oddział GDDKiA w udzielonej odpowiedzi stwierdził, że nie był stroną umowy zawartej pomiędzy ZDP, a wykonawcą i nie brał udziału w ustaleniu warunków na

⁶ Dz. U z 2003 r. nr 220, poz. 2181

jakich będzie on korzystał z istniejących dróg na potrzeby kontraktu i dlatego nie oddeleguje swego przedstawiciela do pracy w komisji. Jednocześnie poinformował, że warunki kontraktu określają obowiązki wykonawcy robót w zakresie wykorzystania dróg lokalnych na potrzeby kontraktu i według tych warunków zostanie wykonawca rozliczony z zamawiającym.

(dowód: akta kontroli str. 462, 465-466)

2. Eksploatacja odcinków dróg powiatowych podczas budowy drogi S3, nie powodowała zakłóceń w pracach remontowych i inwestycyjnych na pozostałych drogach powiatowych.

(dowód: akta kontroli str. 463)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.6. Nadzór nad działalnością zarządu dróg oraz realizacja wniosków pokontrolnych NIK z poprzednich kontroli

1. W latach 2012-2014 Wydział Komunikacji i Dróg Starostwa Powiatowego w Międzyrzeczu corocznie kontrolował ZDP w zakresie oznakowania dróg powiatowych.

Przeprowadzone kontrole ujawniały potrzebę dokonania wymiany znaków, ich uzupełnienia lub odnowienia oraz były podstawą do wszczęcia procedury zmiany organizacji ruchu przez organ zarządzający drogami. Wyniki kontroli oraz wydane zalecenia ZDP zrealizował.

(dowód: akta kontroli str. 472-510)

Na wymianę oznakowania pionowego dróg powiatowych, w latach 2012-2014 wydatkowano odpowiednio 71 tys. zł, 49 tys. zł i 19 tys. zł.

2. Do czasu niniejszej kontroli, NIK nie prowadziła kontroli w ZDP.

(dowód: akta kontroli str. 468-471,511)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Ocena częściowa

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie mimo stwierdzonej nieprawidłowości, działalność kontrolowanej jednostki w zbadanym obszarze.

2. Egzekwowanie przez zarządców dróg samorządowych naprawy zniszczeń i uszkodzeń od inwestorów i wykonawców odcinków autostrad i dróg ekspresowych

2.1. Oszacowanie wielkości uszkodzeń

Opis stanu
faktycznego

1. Umowy Powiatu Międzyrzeckiego (odpowiednio z 1 grudnia 2010 r. i z 17 października 2011 r.) z wykonawcami drogi S3, zobowiązywały ich do bieżącej naprawy dróg powiatowych oraz do przekazania tych dróg, po zakończeniu użytkowania dla celów budowy, w stanie nie pogorszonym.

W protokołach z przekazania odcinków dróg powiatowych do realizacji budowy drogi S3, zapisano obowiązek zgłoszenia ZDP zakończenia przewozu materiałów budowlanych. ZDP, w okresie dwóch tygodni od zawiadomienia, miał obowiązek dokonania przeglądu stanu technicznego tych dróg (opis tych przeglądów zawarto pkt 2.2. ppk1 wystąpienia).

(dowód: akta kontroli str. 370-372)

2. Zakres rzeczowy wymaganych napraw dróg powiatowych, po zakończeniu ich eksploatacji, szacował Dyrektor ZDP posiadający wykształcenie wyższe ekonomiczne oraz ukończone studia podyplomowe w zakresie eksploatacji dróg, Kierownik Sekcji Dróg i Mostów, posiadający wykształcenie wyższe techniczne, Referent ds. dróg – technik drogownictwa oraz Majster Obwodu Drogowego posiadający wykształcenie zawodowe. W pracach tego zespołu uczestniczyli przedstawiciele wykonawców.

(dowód: akta kontroli str. 463, 467)

ZDP nie sporządzał protokołów opisujących stan techniczny odcinków dróg po zakończeniu ich użytkowania dla celów budowy drogi S3. Zakres uszkodzeń poszczególnych odcinków nawierzchni i poboczy dróg, opisano w dokumentacji fotograficznej. Protokół z 16 maja 2014 r. ZDP potwierdził wykonanie całości naprawy nawierzchni i poboczy użytkowanych przez STRABAG odcinków dróg powiatowych.

(dowód: akta kontroli str. 386-390, 445-459)

3. Do czasu kontroli NIK, ZDP nie remontował dróg powiatowych użytkowanych do budowy drogi S3 oraz nie znał kosztów napraw wykonanych przez wykonawców.

(dowód: akta kontroli str. 462-463, 549)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Brak rzetelnego udokumentowania stanu nawierzchni dróg w trakcie ich eksploatacji dla celów budowy drogi S3 oraz szczegółowego opisu zakresu wymaganych napraw poszczególnych odcinków dróg powiatowych, zdaniem NIK, może skutkować niedoszacowaniem negatywnych skutków tej eksploatacji. Ponadto, brak szczegółowych badań stanu całej nawierzchni odcinków dróg powiatowych (przed ich użytkowaniem, jak i po użytkowaniu dla celów budowy drogi S3), dodatkowo ogranicza możliwość dochodzenia w przyszłości odszkodowań w sytuacji przyspieszonej degradacji nawierzchni oraz naraża zarządcę na koszty odtworzeniowe drogi związane z ewentualnym ujawnianiem się istniejących uszkodzeń.

2.2. Naprawa zniszczeń i uszkodzeń

Opis stanu
faktycznego

1. Dyrektor ZDP wyjaśnił, że: w przypadku jednego z wykonawców, nie było problemu z przekazaniem przez niego w stanie niepogorszonym użytkowanej drogi. Wykonano wszystkie wskazane w przeglądzie drogi naprawy. Natomiast mimo zakończenia korzystania z dróg powiatowych i oddania do eksploatacji odcinków 1 i 3 drogi ekspresowej S3, drugi wykonawca nie zgłosił tego faktu ZDP. W tej sytuacji, przeprowadzona została rozmowa z Dyrektorem Kontraktu, który zobowiązał podległych pracowników do wykonania napraw nawierzchni i poboczy użytkowanych dróg powiatowych. Pracownicy ZDP przy udziale przedstawicieli wykonawcy dokonali objazdu użytkowanych dróg oraz wskazali i oznakowali miejsca i zakres naprawy. Uwagi służb ZDP dotyczące zakresu i sposobu wykonania niektórych napraw, skutkowały odmową podpisania protokołu przejęcia i ostatecznie spowodowały usunięcie przez wykonawcę wykazanych usterek. Wynikiem tych działań było przywrócenie stanu technicznego odcinków dróg do stanu sprzed ich użytkowania dla celów budowy drogi S3.

(dowód: akta kontroli str. 464)

Roszczenia Powiatu Międzyrzeckiego, zabezpieczone zostały przez MOTA-ENGIL gwarancją bankową, a w przypadku STRABAG zapisem w umowie, umożliwiającym dochodzenie roszczeń na drodze sądowej.

(dowód: akta kontroli str. 360, 363, 367-368)

Naprawę odcinków dróg powiatowych użytkowanych przy budowie drogi S3, STRABAG zakończył 16 maja 2014 r. Fakt ten ZDP potwierdził w protokole odbioru.

(dowód: akta kontroli str. 387-390)

2. W trakcie budowy drogi S3 do ZDP wpłynęły dwa pisma Wójta Gminy Bledzew, które dotyczyły:

a) zamknięcia drogi powiatowej nr 1350F ze Starego Dworku do miejscowości Skwierzyna, które spowodowało wydłużenie dojazdu do Skwierzyny z 3,5 km do 9 km. Mieszkańcy wsi wnioskowali o wykonanie „objazdu” skracającego dojazd do Skwierzyny. ZDP przekazał petycję mieszkańców, zgodnie z właściwością, Staroście Międzyrzeckiemu, ponieważ dotyczyła ona zatwierdzonej czasowej organizacji ruchu, na podstawie której zamknięto drogę na odcinku Stary Dworek-Skwierzyna, w czasie budowy drogi S3.

W piśmie skierowanym do Wójta Gminy Bledzew, Starosta Międzyrzecki podał, że prace przy budowie S3 prowadzono zgodnie z dokumentacją przetargową przygotowaną przez GDDKiA, która nie przewidywała wykonania objazdu na drodze nr 1350F. Zatwierdzona na wniosek wykonawcy organizacja ruchu, posiadała pozytywną opinię ZDP i Komendy Powiatowej Policji w Międzyrzeczu, i z uwagi na to, Starosta nie widział podstaw do zmiany zatwierdzonego projektu czasowej zmiany organizacji ruchu.

b) Skargi mieszkańców miejscowości Stary Dworek, Zemsko, Popowo, na brak bieżących napraw uszkodzeń nawierzchni i poboczy, dróg powiatowych, spowodowanych transportem materiałów budowlanych dla potrzeb budowy drogi S3. Na wniosek Wójta Gminy Bledzew, 2 kwietnia 2012 r. odbyło się spotkanie Rad Sołeckich ww. miejscowości z przedstawicielami wykonawcy, Oddziału GDDKiA oraz ZDP. W wyniku zgłoszonych podczas spotkania uwag, wykonawca naprawił „objazd” odcinka drogi powiatowej nr 1295F, wzmacniając jego nawierzchnię destruktem bitumicznym o grubości około 20 cm oraz uzupełnił ubytki nawierzchni drogi nr 1319F (na odcinku od starej drogi krajowej nr 3 do m. Popowo).

(dowód: akta kontroli str. 513-532)

Prowadzona przez służby ZDP kontrola stanu technicznego „objazdu” odcinka drogi nr 1295F, ujawniła 4 lutego 2013 r. jego ponowne uszkodzenie. Po interwencji ZDP, objazd naprawiono 7 lutego 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 533-538)

ZDP, 6 maja 2013 r. wezwał wykonawcę do naprawienia nawierzchni drogi powiatowej nr 1321F. Nawierzchnię drogi na odcinku Chełmsko-Twardzielewo naprawiono 17 maja 2013 r.

(dowód: akta kontroli str. 545-546)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie nie stwierdzono nieprawidłowości.

Uwagi dotyczące
badanej działalności

Analiza interwencji i dokumentacji fotograficznej wykazała, niesystematyczne wykonywanie bieżących napraw odcinków dróg powiatowych w trakcie ich użytkowania do budowy drogi S3.

Najwyższa Izba Kontroli ocenia pozytywnie działania ZDP w zbadanym obszarze.

IV. Wnioski

Wnioski pokontrolne

Przedstawiając powyższe oceny i uwagi wynikające z ustaleń kontroli, Najwyższa Izba Kontroli, na podstawie art. 53 ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli⁷, wnosi o:

- 1) sporządzanie aktualnych projektów planu rozwoju powiatowej sieci drogowej,
- 2) zwiększenie nadzoru nad stanem technicznym odcinków dróg powiatowych, narażonych na wzmożoną eksploatację i przeciążenia w wyniku przewożonych mas towarowych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Zgodnie z art. 54 ustawy o NIK kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do dyrektora Delegatury NIK w Poznaniu.

Obowiązek
poinformowania
NIK o sposobie
wykorzystania uwag
i wykonania wniosków

Zgodnie z art. 62 ustawy o NIK proszę o poinformowanie Najwyższej Izby Kontroli, w terminie 21 dni od otrzymania wystąpienia pokontrolnego, o sposobie wykorzystania uwag i wykonania wniosków pokontrolnych oraz o podjętych działaniach lub przyczynach niepodjęcia tych działań.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Poznań, dnia marca 2015 r

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Poznaniu

Kontroler

Dyrektor

Ryszard Kokociński
główny specjalista k.p.

z up. Grzegorz Malesiński
Wicedyrektor

⁷ Dz.U. z 2012 r., poz.82 ze zmianami